

FOLK OG LAND

REIDAR HELAND
NEDRE HOLMEST.
STAVANGER 2

NR. 18 — 13. ÅRGANG

LØRDAG 1. AUGUST 1964

LØSSALG 1 krone

GÖRAN ASSAR OREDSSON:

Den så kallade «Fria Pressen» Finns den?

Den 16. juli 1812 instiftades den svenska tryckfrihetsförordningen. Huru denna tryckfrihet praktiseras av vår demokratiska regering tyder på allt annat än tryckfrihet. De första åren under tecknad utgav tidningen Nordisk Kamp, fick jag ofta höra, att det var tack vare den demokratiska friheten sådan tidningsutgivning kunde genomföras. På detta brukade jag svara: Varför skulle inte demokratin våga ge denna «frihet». Genom sin egen demokratiska press når det varje dag, varje läskunnig svensk. Genom sin radio- och TV når de varje dag miljoner tittare och lyssnare. Sedan tillkommer all veckopress, par-

tilitteratur osv. Skulle inte denna demokrati våga tillåta utgivandet av en tidning som blott kan nå några tusental läsare tio gånger om året. Då vore det illa ställt. MEN lika säkert kommer denna lilla frihet att strypas, om det skulle visa sig att Nordisk Kamp vinner utbredning. — **JUST SÅ SKEDDE OCKSÅ 1960 TRYCKNINGSSBOJKOTTADES NORDISK KAMP.**

Men det finnas också en annan omskruten «frihet», som inte hellre är någon «frihet», när det verkligen gäller. Jag avser de s.k. insändarespalterna som varje tidning skyltar med. «FRI SPALT ÅT ALLA ME-

Fort. side 6

Bättre skesvärta än en krons från dem...

Tidningen SE, Stockholm. Jag är en gammal man som väl utträtt varit i detta samhälle. Jag gläder mig över samhällets goda utveckling och ser för de författarna som utvecklingen på vissa områden är med mig. Just nu känner jag sorg i hjertet och jag skall berätta varför.

Den 20 november i sändes år 1963 behöv jag mig i Kungälv. Huvudstaden. Med kvällen begav jag mig till Karl XII:s staty. Den 20 november är ja hjältekongens årsdag.

Mitt hjerta glädde, då jag fick se en skars ungdomar med krona, som bärs från av en ung man och nedlades vid Kung Karls staty. Ena kronbandet var i färgerna röd-svart med texten Nordiska Rikspartiet. Det andra blå-gult med texten. Alltid i framfull hjälteakt. Jag tänkte: Annu finns det även

åka ungdomar oberoende av den dekadens och kulturförnedring som man dagligen ser om. Annu byllas av av våra nationallöjdar utav ungdomen. Men min glädje fick inte vara lång. Redan dagen efter fick jag i pressen läsa om vandaler som nedbrötit Karl XII:s staty med ståt och krossat kronorna i kanalen.

Nu frågar jag mig: Skall tjunta ungdomar, som jag läst om vid kronnedläggningen, bli vår nations ära eller skall vandaler som i nationen märker värde kronorna i Strömmen och svärade ner statyn av hjältekongen bli vårt lands och folks föd?

Kronnedläggning

Svar: Jag hoppas innerligt att det blir killarna som bära kronorna i Strömmen som får posten till vårt folk, om det nu finns något alternativt. I ljuset ungdomen som så förtämlade gamle man, kallar kronnedläggarna en samling ungdomar som styras till ena sidan. Quälninge minne och spott på Anne Frank. Ingen av dem i världen kan vara på samma nivå som våra ungdomar. De som värdesätter ståtningen är en krons från det hjältekapet.

Insändaren i SE och redaktör Mobergs «svar».

Hors de Combat:

FRA KULTURFRONTEN

III.

BILDENDE KUNST MOT UNDERGANG ELLER FORNYELSE?

På Adolf Hitlers synderegister inntar hans manglende velvilje overfor det han kalte «Entartet Kunst» en fremtredende plass. Ja, denne hans ulyst gikk endog så vidt at han rensket billedgalleriene for moderne kunstverker, hvorav mange formodentlig var skapt av fremragende kunstnere fra apeburet i Berlins Zoo. Det er klart at en slik himmelropende forbrytelse burde forarge alle demokratisk tenkende mennesker. Allikevel hender fremdeles det bedrøvelige at salig Adolfs kunstsyn deles av mange, ja altfor mange skulle en domme etter klager og jeremiader fra radikalt kunstnerhold. Ingen høres så konstant sint ut som forfatteren Johan Borgen, og aldri er han så meget på forbitrelsens høyder som når han i radio lar sin hån og forakt velte ut over dem som ikke «forstår» moderne kunst. I Borgens øyne er disse ynkelige individer nærmest å ligne med idioter eller kjeltringer, kanskje endog nazister, som mest fortjener å klynges opp i Slottsparkens høyeste tre.

Heldigvis ser det nå ut til å opprinne gyldne tider for den høytstående kunst av i dag. Våre venner de malende chimpanser og kompani skal få en plass i solen.

Skøyteprinsessen Sonja Henie kan ikke alene lage «korketrekkeren» på isen, hun kan meget mere, blant annet samle på moderne kunst. 15 millioner kroner er hennes samling assurert for, og det er den da også sikkert verd — mellom kunstbrødre på to og fire.

Da billedsamlingen sist ble vist i Oslo møtte jeg der en bekjent som tilsynelatende ivrig inpsierte kunstverker. Vi kom i snakk og blant annet nevnte jeg det store beløp samlingen var verdsatt til.

«Hva ville du gi for den?» spurte jeg.

«La oss si 15 kroner».

«Du mener 15 millioner?»

«Jeg mener det jeg sier. 15 kroner.»

Skulle man ha hørt på ma-

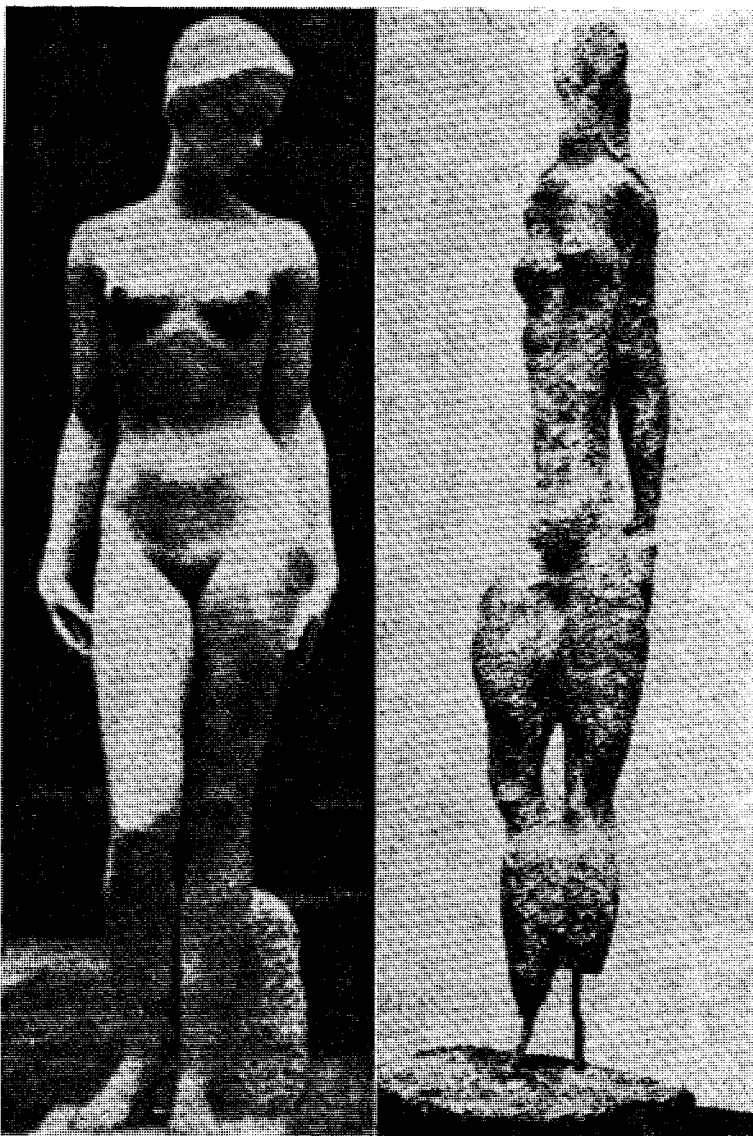

Skøyteprinsessen Sonja Henie kan mere enn å lage «korketrekkeren» på isen, bl. a. samle på moderne kunst.

ken. Johan Borgen ville ha fått et alvorlig slaganfall hvis han hadde hørt en slik blasfemi. Men så var det også en av de forfulgte som talte, og han kunne vel med

sin beste vilje ikke klare mere. Røverdirektoratet hadde plukket ham for alt han eide og hadde, så nå hadde han som de fleste av oss

Fort. side 2

Tilvenstre en prøve på «kunstbarbariet» fra 1943, Fritz Klimischs «Charis» og tilhøyre «progressiv kunst» fra 1962 med etiketten «Stående».

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Efter diktatorbesøket

Så er besøket av sovjetdiktatoren Krustsjov over og ingen ødela seg — dessverre ikke engang de norske hyklerne som skriker over seg når det gjelder en liten tysker som av misforstått idealisme myrdet for å fremme den sak han trodde på, men som nå åt og drakk med velbehag sammen med en mann som målt med samme målestokk er den rene grossist i mord. Det er både utrolig og ufattelig at konger og ministre, geistlige og allehånde åndens menn kan støtte opp om denne ufysiske dobbeltmoral med sine stivnede tannpastasml.

Vi kan derfor heller ikke tenke oss noe bedre bilde av det norske hykleriet enn det som gikk sin rundgang i den internasjonale presse: den gamle russiske emigrantkvinnen som midt oppe i all den offisielle festiviteten med sitt «morder» ville skrike ut det alle festdeltagerne visste, men som fikk sitt sannhetsskrik brutalt kvalt av en hvit, demokratisk politihånd.

Nå ber vi om ikke å bli misforstått. Ingen har klarere enn oss gitt uttrykk for at Norge intet har å gjøre i en amerikansk krigsallianse rettet mot vår mektige nabostat Sovjetsamveldet, og at vi ved første anledning bør bryte de amerikanske lenker vi ble lagt i i 1945. Vi har også gitt uttrykk for håp om at utviklingen kan bringe Russland tilbake til et samarbeide med de nordiske stammer som var med på å skape det russiske rike. Russland har alltid hatt sterke orientalske drag som stod i strid med det nordiske prinsipp, og det var vel også i første rekke dette som førte den russiske stat inn i den internasjonale kommunisme som så avgjørende brøt med Nordens vei. Men det er drag i russisk politikk og russisk utvikling i den senere tid som kan tyde på at det fremdeles er håp om en gunstig endring i den gamle nordisk-orientalske dragkamp om Russland.

Men er der en slik utvikling å spore i den russiske del av Sovjetsamveldet, så er vi temmelig overbevist om at den ikke skyldes den gamle kommunist og blodhund Krustsjov, som i årevis trofast støttet Stalins terror og som glimtvis har demonstrert at han innerst inne er den samme. For å kunne beholde maken i den evindelige politiske dragkamp i kjemperiket, har Krustsjov måttet søke hjelp hos og gi konsesjoner til den russiske nasjonalisme og den russiske nordisme. Og vel er det, fordi denne allianse som ble påtvunget Krustsjov også har ført til at den innenrikske terror er blitt mindre. Også dens orientalske preg er blitt dempet av lyset fra Norden.

Vi tror som sagt at æren for dette ikke kan tilskrives personen Krustsjov, og vi synes at den fordømmelse som rammer alle som var delaktige i skamløse tyske voldshandlinger og rettsbrudd bør ramme også ikke-tyske voldsmenn, deriblant Krustsjov. At han i dag gjennom vold og terror har skaffet seg et mektig rike som dekning forringer ikke hans moralske skyld. Den offisielle og uoffisielle norske avsky som i dag fortsatt er rettet mot den døde Hitler og hans menn bør derfor heller ikke stoppe ved den levende diktator og voldsmann Krustsjov.

Den menneskelige rettferdighet kan i dag ikke ramme de røde — eller for den saks skyld de ledende amerikanske — voldsmenn uten at det vil føre til en katastrofe for verden. Vi er derfor nødt til å overlate domfellelsen til andre makter.

Det sier seg selv at det norske folk hverken kunne eller burde vanskeliggjøre kampen for de krefter som står bak den nordiske gjenfødelse i Russland ved tåpelige og unyttige demonstrasjoner mot den mann som trass i den skyld

Landssvikoppgjøret forelegges den internasjonale juristkommisjon

OVERRETSSAKFØRER SVERRE HELLIKSEN MED TILSLUTNING AV FORBUNDET BER OM EN UTTALELSE

Efter de oppsiktsvekkende uttalelser i Stortinget av professor Edvard Hambro om at det norske landssvikoppgjøret ble bygget på lover gitt med tilbakevirkende kraft i strid med både den norske grunnlov og menneskerettighetserklæringen og at dette ble gjort under henvisning til at lover og menneskerettighet ikke kunne ha gyldighet i en «nødsituasjon» for landet, samt Stortingets tilslutning til denne uttalelse ved den efterfølgende enstemmige henleggelse av kravet om en revisjon, har overretts-sakfører Sverre Helliksen rettet en lengere, begrunnet henvendelse til den internasjonale juristkommisjon i Genf og bedt om kommisjonens uttalelse om det norske landssvikoppgjøret.

Vi skal ikke her komme nærmere inn på Helliksens klarlegging av de faktiske kjennsgjerninger i forbindelse med landssvikoppgjøret, idet han jo i en rekke ar-

han bærer nå engang er landets leder i dag.

Men når det er slik, så burde den norske regjering, ha spart oss for besøk av en diktator av denne type som ikke engang vil vise alminnelig folkeskikk. En Krustsjov passer best i den kommunistiske verden og bør få forbli der, sammen med sine meddiktatorer rundt i de røde satelittstater. For den moralske fordømmelse bør som sagt i like høy grad ramme den mektige og levende Krustsjov som den døde og maktesløse Hitler og hans menn. Hvis en da ikke offisielt også vil sette hykleriet i høysetet.

Hva skal i det hele tatt alle disse idiotiske statsbesøk av negerhøvdinger, kommunistisjefer, israelsosialister, amerikanske visepresidenter, tyske nydemokrater og hele den internasjonale bande av partipolitikere forøvrig tjene til?

La oss spare pengene og hykleriet og foreløpig være det de gode demokrater synes er så fryktelig: oss selv nok!

tikler i FOLK OG LAND har redegjort for dem, men vi nevner at som bilag til henvendelsen fulgte ordlyden i tysk original av våpenstillstandsavtalen av 10. juni 1940 i Trondheim og professor dr. Lyder L. Unstads studie i Susquehanna University Studies of May 1955 «Vidkun Quisling — The Norwegian Enigma».

Forbundet for Sosial Opprisning har ved sin formann Anders Hafskjold gitt sin tilslutning til henvendelsen.

Det kan ellers nevnes at gjenpart er oversendt en lang rekke utenlandske ambassader og legasjoner, blant annet også Sør-Afrikasambandets. Sistnevnte stat har som kjent gjennom lengre tid vært utsatt for norsk offisiell innblanding i sine indre anliggende under henvisning til påståtte brudd på menneskerettighetserklæringen.

Det norske stortings forsøk på en gang for alle å begrave den erkjente men ure viderte urett har altså ikke ført frem, og kommer naturligvis heller ikke i fremtiden til å føre frem. Det er jo også stortingsvalg neste år med håp om å kunne fornye stortinget med representanter som viser større respekt både for grunnlov, menneskerettigheter og titusener av norske borgeres rett og velferd.

Den internasjonale juristkommisjon har i henhold til en artikkel av oven nevnte professor Hambro i AFTENPOSTEN av 7. januar 1963 satt «seg som mål å bli en vakt for menneskerett i hele verden» og den har i den korte tid den har virket «fått en helt forbløffende maktposisjon». — — Kommisjonen har ellers ingen egentlig offisiell stilling «bortsett fra at den er anerkjent som en internasjonal organisasjon med konsultativ status ved FN's sosiale og økonomiske råd».

Det professor Hambro ellers skriver om kommisjonen er både smukt og sant: «Gunnlaget for kommisjonens liv er den oppfatning at jurister har et større ansvar for rett og orden enn noen annen gruppe av mennesker. Juristene har ikke lov til å sitte stille på sine kontorer, eller på dommer-setet eller på et universitetskateder og stelle sin jobb. De

må og skal gjøre en aktiv innsats for rett og rettferdighet. De har ikke lov til å sitte uvirksomme hvis urett øves».

Det er mulig noen vil finne at professor og stortingsmann Edvard Hambro's uttalelser i Stortinget og hans opptreden som talsmann for det flertall i justiskomiteen som ville «sitte uvirksomme og overlate uretten til historiens dom» skjønt de selv åpent innrømmet den, ikke akkurat var i overensstemmelse med hans foran gjen-gitte vakre ord. Og det tør vel også være at mange vil se med skepsis på internasjonale voktere av menneskerett om hvem det kan sies som professor Hambro gjør i nevnte artikkel i AFTENPOSTEN: «I dag er kommisjonen støttet av nasjonale grupper i en rekke land, deriblant Norge hvor nu sakførerforeningens generalsekretær, advokat Rolf Christophersen er formann. Før ham var det advokat og stortingsmann Stray fra Arendal. Høyesterettsjustitiarius Wold og professor Castberg er også medlemmer». For noen som virker mindre tillitvekkende på oss enn i all fall disse to siste er det vel vanskelig å finne. Men la oss håpe at den juridiske ansvarsfølelse og moral er mere utviklet andre steder enn i Norge. I all fall skal det bli interessant å se om den internasjonale juristkommisjon våger å forsvare menneskerettighetene i gjer-ning ved å gripe fatt i dette varme jern, eller om den i likhet med andre internasjonale organer vil finne intetsigende påskudd til å unngå å uttale seg.

IHERDIG LIKGRAVER

Den tidligere leder av det jødiske såkalte dokumentasjons-sentrum i Wien, Simon Wiesenthal, fortsetter nå sitt forfølgelsesverk på egenhånd. Han har appellert til den vesttyske og den østerrikske justisminister om i tvisttilfelle å innlede efterforskning også mot allerede for døde erklærte prominente nasjonalsosialister for å avbryte den straffeforeldelse som inntreffer 8. mai 1965.

ANNELISE PAROW

TANNINNSETNING

Trondheim

*****

Daglig friske blomster

Blomsterforretning

SYNNØVE LIE

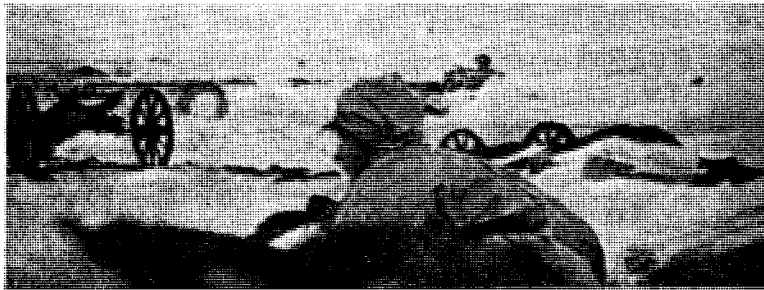
Kranser til alle priser

Frognerveien 30, Oslo

Tlf. 44 22 30

Med frontkjemperne på østfronten

Små historier fortalt for FOLK OG LAND av legionær nr. 3761 Svendsen

10. OVERFALLET.

«Ild!»

Han skrek det ut.

Gjennom stillheten, som hittil bare var blitt forstyrt av hestetramp med bilyder, gjaller det som piskeslag. Så knatret maskinpistolene. Hestene brøt sammen. Et dyr forsøkte å reise seg opp på forbenene. Torstein siktet nøye. På ny knallet det som piskeslag. Hesten sank sammen. Det gjorde skjegerne innerlig vondt. «Hvis bare ikke disse avskyelige mord hadde vært!» — «Da hadde det ikke vært krig heller», svarte Dukken, idet han lot seg gli ned skråningen. Torstein baketter.

Intet rørte seg der foran på sledene! Med alle nerver spent, gled de ut av skogen og bort til sledene. «Der», ved annen slede beveget likevel et våpen seg. Det blinket og klikket sakte. Dukken kunne neppe følge det med øynene, så hurtig reagerte kompanisjefen. Han rev maskinpistol i været og en hørte en tørr «gjøing».

Borte på sleden gled et våpen ut av de livløse hendene til en fiende, mens en tynn røktråd løste seg fra munningen på kompanisjefens maskinpistol. Det var et forferdelig bilde. Der lå de livløse skikkelsene, ansiktene deres var forvridd. Hvor hestene lå ble sneen langsomt farget rød.

Torsteins ansikt var mistenkelig blekt da han så de døde ligge foran seg på sledene. En sakte ordre ble gitt. På en eller annen måte kviet de seg for å snakke høyt i nærvær av de døde. Gammel pietet som ble båret med inn i krigen.

«Ta soldbøker og papirer!»

Det kostet Torstein hele hans viljekraft å gripe fatt i den falne russeren og snu ham rundt. Så åpnet han den brune steppejakken og kjente etter. Der var det. Ut av bluselommen fisket han frem en lommebok. Den var håndlaget — utenpå var det risset et barnehode med en spiker. Han åpnet lommeboken og tok frem den lille russiske soldboken. Et brev og noen bilder var det også i den.

«Får jeg se?» Dukken hadde spent av seg skiene. På

veien var sneen så fast at man godt kunne gå uten ski. Han så spent og nysgjerrig på innholdet av sledene, så bøyet han seg over bildene som Torstein holdt i hånden.

«Vakker dame — de to barna ser også bra ut!» Det ene bilde viste en kvinne som holdt to barn på fanget, ved siden av stod den døde i uniform.

«Får jeg se på soldboken!» Dukken forsøkte å tyde de russiske skrifttegn. «Det der skjønner jeg ikke noe av!»

Kompanisjefen kikket over skuldrene på de to. «Georgia står det der», han pekte med fingeren på et sted i soldboken. «Sannsynligvis er han fra Georgia. Hvorledes er han kommet hit?»

«Det er igrunnen fælt når en tenker seg om. I dette øyeblikk er kona blitt enke — og de to barna blitt farløse. Hvor meget er et menneskeliv verd? Alt? Eller intet?»

«Det nytter ikke å tenke for oss. Det er ikke den lille mann som har villet krigen. Vi har ikke angrepet Finland —!»

«Og Tyskland —?»

«Vet du, det er alltid de store som «lager» krig — og når en av dem taper, så har han skylden for alt — fordi han ikke lenger kan forsvare seg».

«Det har alltid vært syndebukker. En gang var det hugenottene, nu er det jødene — og hvis vi taper denne krigen, så er det oss».

«Vi må ikke tape krigen!», sa kompanisjefen og gikk bort til den forreste sleden. Der lå kusken som død. To jegere stod foran ham. — «Han er ikke død, vi har slett ikke skutt på ham», mente den ene. Kompanisjefen som var kommet til svarte: «Han kan trykke nesen så langt ned i jorden han vil, så må han være i live!»

«Ta ham litt i nakken», sa sersjanten og grep selv til. Plutselig ble det liv i den døde, han satte seg opp og snakket og snakket — til og med etpar tyske ord var det iblant: «Jeg ikke kommissær, slett ikke! Du skyte kommissær — og gjøre godt!» Ivanen gikk bort til kompanisjefen og slo ham på skulderen. «Du snild!»

Ansiktet hans var ubarbert. Det så ut som en stubbmark. Han gjentok stadig «Du bum-bum! Du kommissær kaputt!»

«Det er da en ordentlig usling!» Torstein pekte med tommelfingeren på russeren.

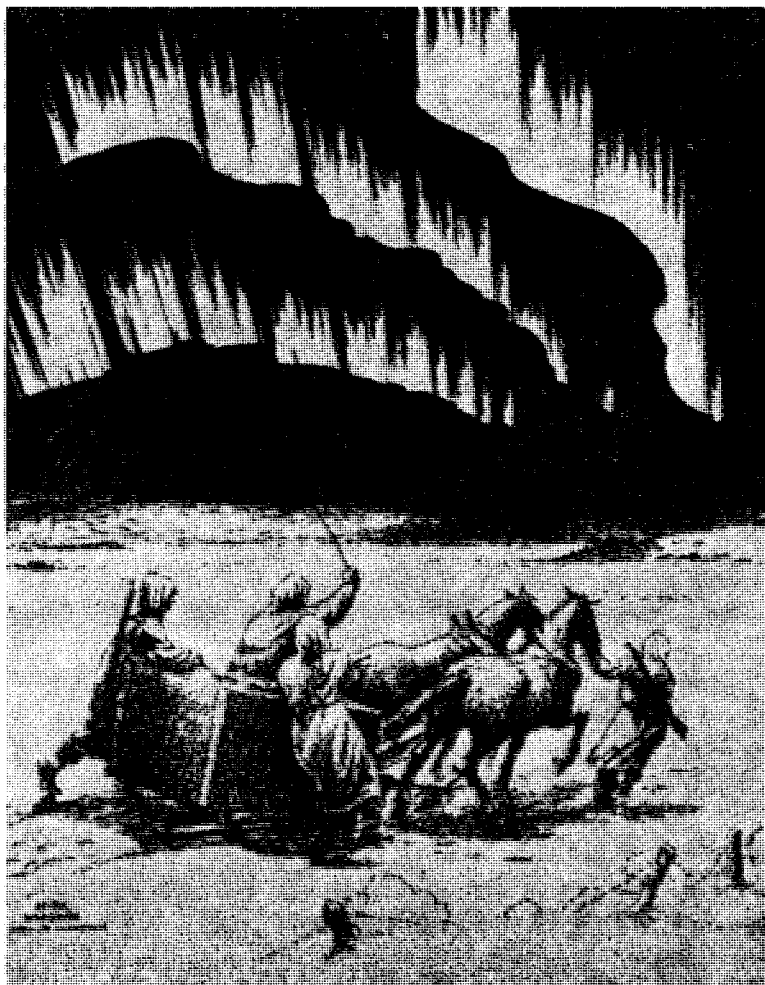
«Nei, det er ikke slik, Torstein», sa sjefen, «jeg hørte hva dere snakket om isted, men jeg tror ikke det var riktig. Det dreier seg ikke lenger om nasjoner, det vil si det gjelder også nasjoner — men egentlig er det store livssyn som støter sammen. Og disse livssyn går tvers gjennom nasjonene, tvers gjennom folkene. Ikke enhver russer er kommunist fordi om landet har kommunistisk styre. Ikke hver tysk soldat er nasjonal-sosialist. Derfor må vi se denne krig som noe utenom nasjonalitetene — hva som er sann fedrelandskjærlighet er en trossak».

«Det er ikke hyggelig å si det, og det er heller ikke populært — men en gnist av sannhet er det i det. Vi kjemper fordi vi tror på vår gamle nedarvede vestlige kultur, men det gjør vi også fordi vi er nasjonale og fordi vi vil utvikle denne kultur fritt i Skandinavia».

«Det er ikke noe monopol for en nordmann. Også russerne har krav på sin egenart».

«Derfor er det også at noen få av de frivillige ikke er medlemmer av det politiske partiet vårt — det er noe større som står på spill her!»

(Fortsettelse).

OLGA BARÉNYI:

77

Dødsdans i Prag

En roman om pragerrevolusjonens dager i 1945

Kjærlighetserklæringen.

De sitter alle sammen, bortsett fra Marta Konrad og hennes bror Jan, i spisestuen og drikker meget sterk kaffe. Fru Blümelein ikke lenger som sigøynerske, men i Ninas aparte svarte kostyme. Fru Pecha i en sandfarvet drakt som likeledes stammer fra Ninas garderobe, Lilly i en treningsdrakt — gudskjelov minnet hun likevel ikke Martin om hans jevnaldrende datter Tatjana. Rikard med sin stive lue på hodet, Martin stadig i mørkt aftenantrekk og Michaela i sin blå-hvit rutete taftkjole. Jacob er også der, den spaserer ugenert på bordet og gnager begjærlig på en sukkerbite. Marta og Jan ligger fremdeles i et gjesteværelse, man vil først vekke dem like før avreisen. I de tre vidåpne vinduer gynger spurvne på gitret som skitne, grå tennisballer og venter på frokosten sin. Men idag har ikke Martin tid tilovers for dem. De kan komme inn etterpå og spise opp alt på bordet. Etterpå —

«Nei, fru Pecha, De behøver ikke være redd», forsikrer Martin alt for tiende gang. «Emil vil holde munn, fordi han trenger Dem og russerne vet ikke at De var her. De kommer til å forlate huset gjennom en sidedør og ganske rolig gå til politipresidiet. Selv om man skulle spørre Dem,

men man kommer ikke til å spørre. Jeg kjenner Emil temmelig godt, tro meg. Han vil sikkert ringe Dem opp og forlange at De skal tie. Han vil be Dem pent, eller kanskje også true Dem, men i alle tilfeller vil også han tie».

Fru Pecha skyver kaffen bort og griper etter konjakkflasken, men Martin tar den fra henne. «Ikke nå, fru Pecha. Drikk konjakken ikveld, hjemme, på min sunnhet, på vår alles sunnhet for det er foreløbig alt vi ikke har mistet. Du har forstått alt sammen, ikke sant, Rikard?»

«Alt, bare ikke at De ikke skal kjøre med oss».

«Det er jo ikke plass i kjerren, det vet du da godt. Ved siden av deg må det ikke sitte noen, høyden gutten, Jan, vakkert utrustet som russer. Marta Konrad vil måtte ligge, fru Blümelein, søster og Lilly kan sitte sammen. Senest om en time kan vi dra».

«Og De, sjef?»

«Jeg? Jeg kommer etter».

Jakob flyver bort på skulderen til Michaela og gnir forsiktig nebbet mot nesens hennes. «Denn wir fahren gegen Engeland», skriker den med stemmen til tenoren i ønskekonserten og etteraper også skuffende likt paukenes «bum, bum». Men ikke engang Lilly, som henger ved den av hele sitt hjerte, smiler over dens kunststykke.

«Du vet, hold maskinpistolene vakkert på knærne og ikke gjør annet enn å banne hvis noen skulle stanse deg», sier Martin igjen og våger ikke å se på Michaela, skjønt han uavbrutt føler blikket hennes på seg.

«Det er iorden, når det gjelder å banne kan man stole på meg. I første verdenskrig var jo de russiske fanger hos oss her, det var lutter hyggelige fyrer, men banne kunne de, det var fantastisk! Hvis damene ikke var her, så skulle jeg demonstrere hvor godt jeg kan banne på russisk. Jeg tror at ett eller annet sted, et godt stykke før Budweis, vil jeg sende kjerren i bad, slik at ingen finner den, og så rekvirere en melkevogn, eller gjerne for meg en gjødselkjerre. Innen da vil kanskje også den syke frue være såpass at hun kan løpe et stykke. Vi kan dessuten bare gå om natten. I Budweis har jeg en kollega. Hvis han ikke er hengt som kollaboratør, så vil jeg få fatt i ham. Han er godt kjendt i omegnen. De russiske legimitasjoner vil jeg iallfall ta med meg. Og i Wien — — —»

«Gå straks og let etter den familie jeg har sagt. Den vil nok råde og hjelpe deg».

(Fortsettelse).

O. K.:

«Umwertung aller Werte»

Raseuroen brer seg i USA. Arresterte negerledere.

Det blir nu mere og mere klart at ikke Amerika klarer å gjennomføre det program som president Johnson kaller «USA's og Israels felles mål»: «å skape en verden hvor alle land kan utnytte sine resurser i fred og frihet».

Russland har allerede skapt sitt eget verdensrike. Kina skaper i disse dager sitt, og Frankrike er også på god vei til å danne et fransk-iberisk imperium.

Skulle det lykkes for de Gaulle å skaffe en verdig etterfølger som kan føre hans verk videre, må det med logisk konsekvens føre til at Amerika også må nøye seg med å skape et verdensrike, eller det må sammen med Israel gå til krig for å nå sitt mål: én Amro-Israelsk verden. Det er bestemmelsen om hvorvidt Amerika skal trekke seg tilbake og danne sitt eget verdensrike, eller om man skal gå til krig som nu snart må treffes.

Alle de amerikanske presidenter siden 1945 har arbeidet etter oppskriften å kjøpe seg fri fra kommunismen. De har trodd at årsaken til verdenskommunismens fremgang har vært fattigdommen. De har trodd at Amerika skulle kunne oppheve denne fattigdommen med barmhjertighetsgaver. Amerika har gitt og gitt milliarder på milliarder, men fattigdommen er bare blitt større og større og kommunismen har rykket frem skritt for skritt og blitt mektigere og mektigere.

Amerikanerne har blitt mere og mere forhatt, jo mere de har gitt. Og problemene har blitt større og større for hver dag, etter som amerikanerne har satt sine «stolte idealer» om menneskerettigheter, raseblanding og likelønn ut i livet. Selve «idealet» FN er blitt latterlig.

Den jevne amerikaner holder på å gå trøtt. Troen på at verdensherredømmet kan kjøpes for dollars er i

ferd med å svekkes.

I USA danner minoritetsgruppene, negrene og jødene tungen på vektsskålen. Det parti som får disse grupper på sin side vinner presidentvalget. Viktigst av disse grupper har inntil nu vært jødene. Det vil antagelig være jødene som bestemmer om Johnson eller Goldwater blir president i USA 1965.

Johnson har ordet på seg for å være progressiv som det kalles, mens Goldwater er konservativ, ja nesten «fascist».

Jødene har alltid motarbeidet de nasjonale krefter overalt i verden, og støttet de internasjonale. Jødene motarbeidet den tyske sosialisme, fordi den var nasjonal, men støttet den russiske fordi den var internasjonal.

I den senere tid har det imidlertid kommet til en alvorlig konflikt mellom jødefolket og det russiske folk. Og den internasjonale og prosemittiske russiske regjering har vært nødt til å gi visse konsesjoner til det antisemittiske russiske folk. Til det kommer også at den russiske regjering har tatt parti for araberne i deres konflikt med Israel. Jødene har gang på gang henvendt seg til den amerikanske regjering for å få den til å blande seg inn i indre russiske forhold. Men naturlig nok har denne kviet seg for en slik intervensjon.

Det kal derfor bli meget interessant å se om jødene i Amerika fortsetter å støtte Johnson, eller om de legger om sin politikk og erklærer Russland for å være et antisemittisk land, og åpent støtter Goldwater i hans «fascistiske» politikk.

Vi vil da få en «Umwertung aller Werte» Vi vil få en prosemittisk «fascisme», og en antisemittisk russisk sosialisme.

Jødefolket er nemlig det eneste av alle Amerikas

Hva pressen ikke refererte:

Landssvikdebatten i Stortinget

VED ALEXANDER LANGE

Vi fortsetter omtalen av landssvikdebatten i Stortinget som vi avbrøt før ferien med John Lyngs innlegg.

Guttorm Hansen (A), medlem av justiskomiteens flertall sa blant annet:

— men de (aktive og passive hadde en ting felles: De meldte seg som medlemmer av et parti hvis fører stod fram på partiets vegne den 9. april 1940 og proklamerte statskup i en skjebnetime for landet. — Men jeg vil gjerne si at det er en ting som jeg for min del legger avgjørende vekt på, og det er at medlemskap i seg selv var — ja, det må være landssvik.

Hvis ikke så er alle begreper forkludret i denne saken. Jeg tror ikke det er ønsket hverken om hevn eller annet som dikterer når man sier dette. Det er ganske enkelt ut fra ønsket om å oppnå en bestemt ting, nemlig den preventive virkning dette landssvikoppgjør må ha også i framtida.

Enhver må vite og skal vite at det å støtte ved medlemskap eller på annen måte et parti, en organisasjon, en gruppe som prøver å tilrane seg makt uten å ha fått retten til denne makten, det er svik mot landet.

Einar Hovdhaugen (SP), Oppland, er gårdbruker i Venabygd. Han har med stipend foretatt undersøkelser av det gamle bondesamfund i Gudbrandsdalen, og har skrevet flere lokalhistoriske bøker. Han sa seg i det vesentlige enig i mindretallets syn, og påviste landssvikanordningens invaliditet. Herr Hovdhaugen uttalte blant annet:

«— Det er eit spørsmål som for meg er vesentleg, og det er om vårt breitt opplagte landssvikoppgjør heldt mål ut frå rettsstaten og demokratiet sine idear og prinsipp. Kom vi frå det med ære, eller var det litt av eit

Einar Hovdhaugen påviste også landssvikanordningens invaliditet.

Olai Eikland ville «fjerne ordet „landssvik” både frå vår bevissthet og frå vårt språk».

nederlag for oss? Er det sider ved dette rettsoppgjøret som vi kunne ønskt annleis, og vil det i heile si breidd kunne stå for historiens dom?

Både konstitusjonelt og rettsleg er det etter mitt lekmannssyn svake sider ved vårt rettsoppgjør. Etter mitt syn burde vi aldri hatt landssvikanordninga av 15. desember 1944.

Med god grunn kan det reisast tvil om det etter § 17 i Grunnlova er heimel for ei slik anordning. Det heiter i § 17:

«Kongen kan give og opheve Anordninger, der angaa Handel, Told, Næringsveie og Politi; dog maa de ikke stride mod Konstitutionen og de . . . af Stortinget givne Love.»

Nokon konstitusjonell nødrett synest eg her vanskelig kan påberopast. Vi hadde tilstrekkeleg lovvern i våre gjeldande lover, noko som vel og svært mange i dag er samde om. Dessutan kan det vel ikkje nektast at landssvikanordninga i si form hadde ei klår tilbakeverkannde kraft og dermed braut med eit fundamentalt rettsprinsipp i vår grunnlov.

Landssvik er en alvorleg ting, etter mitt syn det alvorlegaste brotsverk ein kan gjere seg skuldig i. Og landssvik skal straffast strengt. Eg har ikkje noka medkjensle med dei som gjorde seg skuldige i aktivt landssvik; dei ville jo også ha vore straffskuldige etter våre gjeldande lover. Men det er noko i meg som reagerer mot at ein landssvikar blir dømd til ei bot på 500 eller 1000 kroner, eller for den saks skuld på 5000 eller 10000 kroner. Så billig må ikkje landssvik bli. Men med den breidd vårt retts-

oppgjer fekk, var ikkje det til å unngå. Vi fekk ei devaluering av omgrepet landssvik som etter mitt syn var i høgste grad uheldig. Eg trur at når vi for framtida skal ta lærdom av det oppgjøret vi har hatt, skal vi vere merksame på dei uheldige følger ei slik devaluering lett kan få. Resultatet av denne devalueringa vart og måtte bli at dei breie lag av folket på det lokale plan ikkje kunne ta dei såkalla små landssvikarane altfor alvorleg. Etter at det hadde gått ei tid, vart den minste småtjув lett sett på som ein stor forbrytar samanlikna med ein som var dømd for landssvik på grunn av passiv medlemskap i NS. Reaksjonen er skjønleg, og var vel også uslag av ei rettskjensle i folket.

Etter mitt syn ville det ha vore ein føremon om vårt rettsoppgjør hadde hatt eit noko meir avgrensa opplegg, at det hadde vore foretatt ut frå våre gjeldande lover, og at vi ikkje hadde hatt noka landssvikanordning. Men vi fekk no eingong dette oppgjøret slik det vart, og det er urealistisk i dag å tenke på nokon revisjon av det — utan kanskje i dei tilfelle som også representanten John Lyng nemnde, der det kan påvisast at ei lov er gitt tilbakeverkannde kraft, og at det har spela inn på domsresultatet.

Han Olsen Ommedal, (KrF), skoleinspektør, Sogn og Fjordane, sa blant annet:

Eg vil som mange andre ha streka underdet som vert sagt i tilrådinga, at Stortinget er ikkje og kan ikkje vera ein ankeinstans for dei sakene som Høgsterett har teke avgjerd i. Eg viser også her til

Forts. side 7

Otto Lyng hadde fremdeles intet lært og intet forstått.

